2) Καταδικάζει την καθής στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της παρεμβαίνουσας καθώς και των εξόδων της δίκης επί των προσωρινών μέτρων.

Mertens de Wilmars Pescatore O'Keeffe Everling
Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due Bahlmann

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο, στις 22 Μαρτίου 1983.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 26 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Με την παρούσα προσφυγή που ασκήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 169 της συνθήκης ΕΟΚ, η Επιτροπή ζητεί να αναγνωριστεί ότι η γαλλική κυβέρνηση παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την κοινοτική ρύθμιση στον αμπελοοινικό τομέα και από το άρθρο 30 της συνθήκης ΕΟΚ,

i) πραγματοποιώντας τη διαδικασία εκτελωνισμού των ιταλικών επιτραπέζιων οίνων σε χρόνο αισθητά ανώτερο από τον αναγκαίο για τη διενέργεια των αποδεκτών διατυπώσεων και εξαρτώντας τον εκτελωνισμό από συστηματική ανάλυση·

ii) παραλείποντας να αρχίζει αμέσως η διαδικασία τακτοποιήσεως της μεταφοράς ορισμένου αριθμού παρτίδων ιταλικού οίνου μόλις προσκομίζονται τα συνοδευτικά έγγραφα για τον εκτελωνισμό στους συνοριακούς της σταθμούς·

iii) εξαρτώντας σε πολλές περιπτώσεις την τακτοποίηση της μεταφοράς δεσμευμένων σε συνοριακούς σταθμούς ιταλικών οίνων από τη διαβίβαση εκ μέρους των ιταλικών αρχών εγγράφων και δικαιολογητικών, επί των οποίων οι αρχές αυτές βασίζουν τις βεβαιώσεις τους· και

1 — Μετάφραση από τα αγγλικά.

iv) καθυστερώντας τον εκτελωνισμό ακόμα και στις περιπτώσεις που έχουν τακτοποιηθεί.

Τα πραγματικά περιστατικά που προκάλεσαν τη διαφορά είναι σε γενικές γραμμές τα ακόλουθα. Επί μερικά χρόνια διεξάγεται σημαντικό εμπόριο εισαγωγής στη Γαλλία ιταλικών μη εμφιαλωμένων οίνων. Σύμφωνα με στοιχεία που η γαλλική κυβέρνηση προσκόμισε στο Δικαστήριο, στη διάρκεια κάθε μήνα από τους πρώτους εννιά μήνες του 1980 το επίπεδο εισαγωγών ήταν σημαντικά κατώτερο από το επίπεδο των αντιστοίχων μηνών του προηγούμενου έτους. Από τον Οκτώβριο του 1980, όμως, το επίπεδο των εισαγωγών ανήλθε τόσο που ξεπέρασε σημαντικά τα επίπεδα του προηγούμενου έτους. Η κατάσταση αυτή συνεχίστηκε ευρέως μέχρι τον Ιούλιο 1981. Μεταξύ Απριλίου 1980 και Ιουλίου 1981, οι γαλλικές αρχές διατύπωσαν στις αντίστοιχες ιταλικές ορισμένες καταγγελίες σχετικά με προβαλλόμενες παραβάσεις των κανόνων που αφορούν τα έγγραφα και την υγιεινή για τη μεταφορά μη εμφιαλωμένου οίνου. Οι τελευταίες καταγγελίες ήταν σοβαρής φύσεως καθόσον περιείχαν ισχυρισμούς ότι τα δυτία που χρησιμοποιήθηκαν για τη μεταφορά οίνου είχαν χρησιμοποιηθεί επίσης για τη μεταφορά άλλων ουσιών και ότι για τον καθαρισμό του οίνου είχαν χρησιμοποιηθεί ουσίες αμίαντου, μέθοδοι που είτε ήταν δυνατό να προκαλέσουν βλάβη στους καταναλωτές είτε, τουλάχιστον, να μολύνουν τον οίνο. Είναι όμως ορθό να προσθέσω ότι οι καταγγελίες αυτές ήταν περιορισμένες σε αριθμό, ότι αναφέρονταν σε ειδικές περιπτώσεις μάλλον παρά σε γενική τακτική και ότι οι ιταλικές αρχές τις είχαν χαρακτηρίσει αντίθετες προς τους ιταλικούς κανονισμούς.

Στις 10 Ιουλίου 1981 έγιναν δύο συνεδριάσεις του Comité national du commerce communautaire des vins et spiritueux, μιας γαλλικής ένωσης εμπόρων. Σύμφωνα με πρακτικά των συνεδριάσεων αυτών, τα οποία προσκόμισε η Επιτροπή ενώπιον του Δικαστηρίου, στην πρώτη συνεδρίαση συζητήθηκε το πρόβλημα που δημιουργήθηκε στη Γαλλία από την εισαγωγή σε υπερβολικές ποσότητες ιταλικού οίνου αλκοολικού τίτλου κατώτερου του 13 % vol. Έγινε η πρόταση τα μέλη να ασκήσουν πολιτική αυτοπεριορισμού μέχρι το τέλος Αυγούστου 1980, με την προϋπόθεση ότι οι γαλλικές αρχές θα διαβεβαίωναν επίσημα πριν από τις 15 Ιουλίου 1980 ότι οι εισαγωγές ιταλικών οίνων θα υποβάλλονταν σέ καθυστέρηση τεσσάρων μηνών σε όλες τις περιπτώσεις που ο αλκοολικός τους τίτλος θα ήταν κατώτερος του 13 % vol. και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις που θα εισάγονταν από εμπόρους που δεν είναι μέλη της ενώσεως. Στις 20 Ιουλίου 1981 το Comité έλαβε απόφαση, η οποία μνημόνευε μια συνάντηση μεταξύ του προέδρου του και του γάλλου υπουργού γεωργίας, κατόπιν της οποίας το Comité πρότεινε μηνιαίο όριο περίπου 425 000 εκατολίτρων ιταλικού οίνου, ερυθρού και ροζέ, αλκοολικού τίτλου ανώτερου του 13 % vol. και δήλωσε ότι το Comité ήταν έτοιμο να μειώσει στα μισά τις αιτήσεις αδειών εκτελωνισμού οίνου κατά το μήνα Αύγουστο. Σε αντάλλαγμα το Comité βασίστηκε στις γαλλικές κρατικές αρχές για να λάβουν μέτρα για τη διασφάλιση της πολιτικής αυτοπεριορισμού από την υπονόμευση εμπόρων που δεν ανήκουν στην ένωση αυτή.

Τον Αύγουστο 1981, στις οινοπαραγωγικές περιοχές της Νότιας Γαλλίας έγιναν εκδηλώσεις με βίαιες συγκρούσεις γύρω από τον οίνο και τα πλοία που τον μετέφεραν, εναντίον τόσο των επίπεδων τιμών όσο και των εισαγομένων ποσοτήτων ιταλικού οίνου. Από τα μέσα του μήνα αυτού οι γαλ-

λικές αρχές άρχισαν να υποβάλλουν όλες τις εισαγωγές μη εμφιαλωμένου οίνου από την Ιταλία σε συστηματικές οινολογικές αναλύσεις (οι οποίες είχαν σαν συνέπεια σημαντικές καθυστερήσεις) και να αρνούνται τον εκτελωνισμό ποσοτήτων ιταλικού οίνου λόγω πλημμελών εγγράφων, ιδίως, της παραλείψεως από το συνοδευτικό έντυπο VA 1 της λέξεως «Ιταλία», αν και έγιναν επί πλέον διαμαρτυρίες ότι έλειπε ή δεν ήταν ευανάγνωστη η επίσημη σφραγίδα στα συνοδευτικά έγγραφα του οίνου και ότι πχ. το έγγραφο αυτό δεν ανέφερε τον αλκοολικό τίτλο και το όνομα του μεταφορέα. Στις 14 Αυγούστου 1981, παραδείγματος χάρη, οι γαλλικές αρχές έστειλαν στις αντίστοιχες ιταλικές τηλετύπημα με το οποίο τους ζητούσαν να αποστείλουν στοιχεία σχετικά με την καταγωγή 21 167 εκατολίτρων οίνου που περιγράφονται σε 35 έντυπα. Στις 25 και 27 Αυγούστου 1981 οι ιταλικές αρχές απάντησαν με τηλετύπημα που περιείχε στοιχεία για τον οίνο στα οποία συμπεριλαμβάνονταν και η επιβεβαίωση της ιταλικής του καταγωγής. Οι γαλλικές αρχές, όμως, απάντησαν στις 27 Αυγούστου 1981 και ζήτησαν τα συνοδευτικά έγγραφα. Στις 26 Αυγούστου, 2 και 11 Σεπτεμβρίου 1981, οι γαλλικές αρχές ζήτησαν εγγράφως από τις αντίστοιχες ιταλικές λεπτομερή στοιχεία για περίπου άλλα 2 237 έντυπα σχετικά με 1 068 000 εκατόλιτρα οίνου και να τους αποσταλούν τα έγγραφα που είχαν συνοδεύσει τον οίνο κατά τη μεταφορά του από την Ιταλία. Είναι προφανές ότι οι ιταλικές αρχές δεν ήταν σε θέση να παράσχουν σε σύντομο χρόνο όλα τα στοιχεία που τους είχαν ζητηθεί. Στο μεταξύ, ο οίνος ήταν δεσμευμένος στα σύνορα.

Στις 7 Σεπτεμβρίου 1981 η Επιτροπή απεύθυνε στη Γαλλική Δημοκρατία έγγραφο με το οποίο εξέφραζε την άποψη ότι η πολιτική των γαλλικών αρχών να επιβάλλουν στις εισαγωγές συστηματικές αναλύσεις είχε σαν συνέπεια την παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχουν από τον κανονισμό 337/79 του Συμβουλίου, της 5ης Φεβρουαρίου 1979, περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 112).

Στις 9 Σεπτεμβρίου 1981 η Επιτροπή απεύθυνε στη Γαλλική Δημοκρατία νέο έγγραφο με το οποίο εξέφραζε την άποψη ότι η τακτική της να επαληθεύει τα συνοδευτικά έγγραφα εισαγομένων από την Ιταλία μη εμφιαλωμένων οίνων είχε σαν συνέπεια την παράβαση του άρθρου 30 της συνθήκης ΕΟΚ και της κοινοτικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού 355/79 του Συμβουλίου, της 5ης Φεβρουαρίου 1979, περί των γενικών κανόνων για την περιγραφή και την παρουσίαση οίνων και γλευκών σταφυλής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 200).

Την ίδια ημέρα, ο ιταλός υπουργός γεωργίας απάντησε στα ερωτήματα που είχαν υποβληθεί με τα έγγραφα των γαλλικών αρχών της 26ης Αυγούστου και της 2ας Σεπτεμβρίου 1981, αλλά εξέφρασε την έκπληξή του για το γεγονός ότι η αναζήτηση στοιχείων αφορούσε το μεγαλύτερο μέρος των ιταλικών εξαγωγών στη Γαλλία μη εμφιαλωμένων οίνων για διάρκεια πολλών μηνών και ότι το μεγαλύτερο μέρος του οίνου παρέμενε δεσμευμένο στα σύνορα, με εξαίρεση ορισμένες ποσότητες που είχαν αποδεσμευτεί, ενώ οι αιτούμενες πληροφορίες δεν φαίνονται να είναι χρήσιμες.

Με έγγραφα της 21ης και 24ης Σεπτεμβρίου 1981, η Γαλλία απάντησε στα έγγραφα της Επιτροπής της 7ης και 9ης Σεπτεμβρίου, αντιστοίχως, υποστηρίζοντας και στις δύο περιπτώσεις ότι η διατήρηση της γαλλικής τακτικής ήταν δικαιολογημένη. Ισχυρίστηκε ότι τα σφάλματα ή οι παραλείψεις στα έγγραφα VA 1 ήταν ουσιώδεις, ότι παρείχαν ευλόγως την υπόνοια ότι ο οίνος δεν ήταν σύμφωνος με τις αμπελοοινικές διατάξεις που έχει θεσπίσει η Κοινότητα και ότι είχε το δικαίωμα να λάβει τα μέτρα

που προβλέπονται από τό άρθρο 3 του κανονισμού 359/79 και ότι οι ιταλικές αρχές δεν είχαν απαντήσει σε ορισμένα ερωτήματα που είχαν υποβληθεί από εξαμήνου και πλέον. Στις 2 Οκτωβρίου 1981 η Επιτροπή απεύθυνε αιτιολογημένη γνώμη που υποστήριζε ότι η τακτική των γαλλικών αρχών σχετικά με τα απαιτούμενα έγγραφα συνεπαγόταν παράβαση του κοινοτικού δικαίου και στις 12 Οκτωβρίου 1981 η Επιτροπή απεύθυνε αιτιολογημένη γνώμη με το ίδιο νόημα όσον αφορά τη συστηματική ανάλυση των εισαγωγών.

Στις 13 Οκτωβρίου 1981 οι γαλλικές και οι ιταλικές αρχές κατέληξαν σε συμφωνία στην Πίζα που προέβλεπε την αποδέσμευση μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 1981 1 068 000 εκατολίτρων ιταλικού οίνου δεσμευμένου στα σύνορα. Στις 20 Οκτωβρίου 1981 η Γαλλική Δημοκρατία πληροφόρησε την Επιτροπή ότι είχε αποφασίσει να επιβάλλει στον εισαγόμενο ιταλικό οίνο δειγματοληπτικούς ελέγχους, σε αναλογία ένα προς δέκα όπως αναφέρθηκε αργότερα, και όχι ανάλυση του συνόλου. Την ίδια ημέρα, το Comité national du commerce communautaire des vins et spiritueux απέστειλε εγκύκλιο στα μέλη του, η οποία ανέφερε ότι οι γαλλικές αρχές είχαν αποφασίσει να αποδεσμεύσουν τον οίνο που ήταν κατακρατημένος στα σύνορα με ρυθμό 120 000 εκατόλιτρων ανά εβδομάδα μεταξύ 19ης Οκτωβρίου και 13ης Δεκεμβρίου 1981 και σε αντάλλαγμα το Comité είχε αποφασίσει να εμποδίσει όλες τις εισαγωγές μη εμφιαλωμένων ιταλικών οίνων από τις 25 Οκτωβρίου μέχρι είτε τις 30 Νοεμβρίου είτε τις 7 Δεκεμβρίου, ανάλογα με το λιμάνι εισαγωγής. Η Γαλλική Δημοκρατία ισχυρίζεται ότι δεν υπήρξε καμιά τέτοια συμφωνία μεταξύ αυτής και του Comité.

Ακολούθησε περίοδος σχετικής ηρεμίας. Το Νοέμβριο 1981, όταν τα μέλη του Comité national πρέπει να είχαν επιβάλει απαγόρευση των εισαγωγών, η ποσότητα ιταλικού οίνου που είχε τότε αποδεσμευτεί στη Γαλλία ήταν πράγματι πολύ κατώτερη από κάθε άλλη περίοδο από αυτές για τις οποίες έχουν προσκομιστεί στοιχεία ενώπιον του Δικαστηρίου. Στη συνέχεια, το επίπεδο των εισαγωγών ανήλθε και τον Ιανουάριο 1982 έφτασε στο υψηλότερο επίπεδο από το Μάιο 1979. Στις 2 Φεβρουαρίου 1982 οι γαλλικές αρχές ανέφεραν στην Επιτροπή ότι στην οινοπαραγωγική περιοχή της Νότιας Γαλλίας έχει προκληθεί σοβαρή ανησυχία ενόψει της αυξήσεως των ιταλικών εισαγωγών κατά τον Ιανουάριο, σε τιμές κατώτερες από αυτές που επικρατούσαν στην αγορά. Η γαλλική κυβέρνηση, συνεπώς, είχε αποφασίσει να διεξάγει περισσότερες αναλύσεις της ποιότητας του εισαγομένου από την Ιταλία οίνου. Στο Δικαστήριο παρασχέθηκε τώρα η πληροφορία ότι κατά την περίοδο εκείνη οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν σε αναλύσεις περίπου τρεις στις τέσσερις εισαγωγές μη εμφιαλωμένου ιταλικού οίνου. Σε δεύτερο τηλετύπημα της ίδιας ημέρας προς τον αντιπρόεδρο της Επιτροπής, οι γαλλικές αρχές αναφέρθηκαν στον κίνδυνο νέων βίαιων εκδηλώσεων και τόνισαν πάλι τις χαμηλές τιμές του ιταλικού οίνου.

Κάτω από τις συνθήκες αυτές, στις 5 Φεβρουαρίου 1982, η Επιτροπή ανέλαβε την πρωτοβουλία της παρούσας δίκης. Στις 4 Μαρτίου 1982 το Δικαστήριο εξέδωσε διάταξη περί λήψεως προσωρινών μέτρων, η οποία βεβαίως δεν προδικάζει την τελική απόφαση επί της ουσίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 36 της συνθήκης ΕΟΚ, η γαλλική κυβέρνηση διατηρεί το δικαίωμα να επιβάλλει περιορισμούς στην εισαγωγή οίνων από την Ιταλία μέσω οινολογικών ελέγχων ή με άλλον τρόπο, όταν οι περιορισμοί αυτοί δικαιολογούνται από

λόγους προστασίας της ζωής των ανθρώπων και όταν δεν αποτελούν μέσο αυθαίρετης διακρίσεως ή συγκεκαλυμμένου περιορισμού στο εμπόριο. Όπως το Δικαστήριο, όμως, έκρινε στην υπόθεση 35/76, *Simmenthal* κατά *ιταλού υπουργού των οικονομικών* (ECR 1976, σ. 1871, στη σ. 1886), το άρθρο 36 δεν έχει σκοπό να υπαγάγει τα θέματα αυτά στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών αλλά παρέχει τη δυνατότητα στα εσωτερικά δίκαια να παρεκκλίνουν από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων στο βαθμό που η παρέκκλιση αυτή είναι και συνεχίζει να είναι δικαιολογημένη για την πραγματοποίηση των στόχων που αναφέρει το άρθρο. Έτσι, οι εθνικές αρχές δεν έχουν απεριόριστη εξουσία εκτιμήσεως για να αποφασίσουν αν ένας συγκεκριμένος περιορισμός είναι δικαιολογημένος ή αν αποτελεί μέσο αυθαίρετης διακρίσεως. Τουναντίον, το κοινοτικό δίκαιο, όπως το ερμηνεύει το Δικαστήριο, καθορίζει αν ένας συγκεκριμένος περιορισμός είναι δυνατό να είναι δικαιολογημένος ή να εισάγει διάκριση. Το Δικαστήριο έχει κάνει δεκτό ότι ο βάσει του άρθρου 36 περιορισμός δεν είναι δικαιολογημένος αν δεν είναι «αναγκαίος για την αποτελεσματική προστασία της υγείας και της ζωής των ανθρώπων», ιδίως, αν «η υγεία και η ζωή των ανθρώπων είναι δυνατό να προστατευθούν το ίδιο αποτελεσματικά με μέτρα που δεν περιορίζουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο»: υπόθεση 104/75, *De Peijper* (ECR 1976, σ. 613 στη σ. 636) και υπόθεση 251/78, *Denkavit* (ECR 1979, σ. 3369, στη σ. 3391). Το Δικαστήριο αντιμετώπισε επί πλέον το ενδεχόμενο ότι κι αν ακόμη επιτρέπονται για λόγους υγείας περιστασιακοί έλεγχοι ενός εισαγόμενου προϊόντος, οι έλεγχοι αυτοί είναι δυνατό να είναι ασυμβίβαστοι προς το άρθρο 36 αν έχουν «αυξηθεί σε τέτοιο βαθμό που να αποτελούν συγκαλυμμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών» (υπόθεση 35/76, *Simmenthal*, στη σ. 1888).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που αποδείχτηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου, θεωρώ ότι οι γαλλικές αρχές δεν μπορούν να ισχυριστούν στην παρούσα υπόθεση ότι κατά την κρίσιμη περίοδο υπήρχε εκτεταμένος και σοβαρός κίνδυνος για την υγεία των ανθρώπων που να προέκυπτε από τις εισαγωγές ιταλικού οίνου και ο εκπρόσωπος της γαλλικής κυβερνήσεως δέχτηκε ρητά κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι η ιταλική και η δική του κυβέρνηση είχαν συμφωνήσει ότι εξαιρετικά και μόνο είχε γίνει μεταφορά ιταλικών οίνων σε μολυσμένα βυτία και μόνο στις περιπτώσεις που έχω αναφερθεί.

Τα επιχειρήματα ότι αυτό που συνέβη ήταν για την προστασία της υγείας του καταναλωτή δεν είναι πειστικά όταν παρατηρείται ότι η ανάλυση της συνολικής ποσότητας αντικαταστάθηκε από ανάλυση του ενός δεκάτου χωρίς να έχει αποδειχτεί κανένα νοσογόνο αποτέλεσμα. Η απότομη αύξηση των αναλύσεων σε τρία φορτία επί τεσσάρων δεν αποδείχτηκε ότι συνδεόταν με περιστατικά ακατάλληλου οίνου. Ούτε έχει αναφερθεί ότι η δειγματοληψία μέχρι 15 % των φορτίων που προσκομίζονται στα σύνορα, την οποία διέταξε το Δικαστήριο σαν προσωρινό μέτρο, οδήγησε σε οιαδήποτε διαμαρτυρία για ακατάλληλο οίνο.

Επί πλέον, κατά τη συζήτηση επί της αιτήσεως λήψεως προσωρινών μέτρων, αποδείχτηκε ότι ο οίνος που παράγεται στη Γαλλία δεν υποβάλλεται σε συστηματικό έλεγχο των οινολογικών του ιδιοτήτων άπαξ και έχει τοποθετηθεί στα οχήματα για μεταφορά. Γίνονται δειγματοληπτικοί

έλεγχοι επί των μεταφορέων με σκοπό την αποτροπή της μεταφοράς οίνου σε μολυσμένα δυτία· αλλά τέτοιοι έλεγχοι δεν διενεργούνται σε κάθε περίπτωση και το όχημα επί του οποίου γίνεται ο έλεγχος δεν κατακρατείται μαζί με το φορτίο του αναμένοντας την ανάλυση του δείγματος. Επί πλέον, αν και διενεργούνται σημαντικοί ποιοτικοί έλεγχοι των γαλλικών οίνων, εντούτοις είναι αναλογικά πολύ λιγότεροι από αυτούς που διενεργούνται επί των ιταλικών οίνων κατά τις περιόδους για τις οποίες έχουν γίνει διαμαρτυρίες. Το επακόλουθο είναι ότι οι παραγωγοί ιταλικών οίνων βρέθηκαν σε σχετικά μειονεκτική θέση έναντι των γάλλων ανταγωνιστών τους όταν οι πρώτοι όφειλαν να υφίστανται τις καθυστερήσεις που προκαλούνταν από τη συστηματική γενική ή ακόμη και πολύ εκτεταμένη εξέταση του προϊόντος τους. Εύγλωττο είναι το γεγονός ότι το 1979 τα φορτία που υποβάλλονταν σε δειγματοληπτικές αναλύσεις μπορούσαν να εκτελωνίζονται σε 14 ημέρες, ενώ, με τα μέτρα που ελήφθησαν, οίνοι με αλκοολικό τίτλο κατώτερο του 13 % vol. υποβάλλονταν σε καθυστέρηση 4 μηνών και οίνοι με αλκοολικό τίτλο ανώτερο του 13 % vol. υποβάλλονταν σε καθυστέρηση 1 μήνα. Τέτοια διάκριση απαγορεύεται από τη δεύτερη περίοδο του άρθρου 36 της συνθήκης ΕΟΚ. Το ποσοστό των ελέγχων, είτε όλων των φορτίων είτε τριών επί τεσσάρων φορτίων, είναι δυσανάλογο με τα μέτρα που επιβάλλονται λόγω του γεγονότος ότι σε σχετικά μικρό αριθμό περιπτώσεων τα δυτία ή η μέθοδος καθαρισμού που είχε χρησιμοποιηθεί είχαν κριθεί ακατάλληλα.

Από την πλευρά της γαλλικής κυβερνήσεως υποστηρίχτηκε ότι είχε δικαίωμα να δεσμεύσει ή να αποκλείσει σημαντικές ποσότητες ιταλικού οίνου λόγω παραβάσεων των υποχρεώσεων που επιβάλλει το κοινοτικό δίκαιο σχετικά με τα έγγραφα. Η γαλλική κυβέρνηση στηρίχτηκε, κυρίως, στην παράλειψη των εισαγωγέων να προσδιορίσουν στα συνοδευτικά έγγραφα το κράτος μέλος καταγωγής του οίνου.

Η μορφή των συνοδευτικών εγγράφων για αμπελοοινικά προϊόντα που μεταφέρονται μεταξύ κρατών μελών καθορίζεται από τον κανονισμό 1153/75 της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/12, σ. 58), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 2617/77 της Επιτροπής, της 28ης Νοεμβρίου 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/19, σ. 186). Το έντυπο VA 1, το οποίο περιλαμβάνεται στο παράρτημα του κανονισμού του 1975, περιέχει ένα τετραγωνίδιο (αριθ. 11) με τον τίτλο «Περιγραφή προϊόντος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις». Από τον τίτλο αυτό δεν είναι προφανές ότι αυτό που απαιτείται είναι το όνομα του κράτους μέλους καταγωγής, όπως ειδικά υπάρχει ένα άλλο τετραγωνίδιο (αριθ. 15) με τον τίτλο «Αμπελουργική ζώνη». Δεν προκαλεί ίσως έκπληξη, επομένως, ότι σε πάρα πολλά έγγραφα VA 1, που προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο, ο ιταλός εξαγωγέας ή ο πράκτοράς του είχαν γράψει στο τετραγωνίδιο 11 φράση όπως «Vino rosato da tavola». Ούτε είναι εξίσου παράξενο ότι στην περίπτωση εξαγωγών γαλλικού οίνου στην Ιταλία, το τετραγωνίδιο 11 συμπληρωνόταν συχνά με κάποια περιγραφή γένους του οίνου ή από την ονομασία της περιοχής παραγωγής χωρίς να αναφέρεται η χώρα καταγωγής. Το γεγονός ότι η αμπελουργική ζώνη καλύπτει, ενδεχομένως, περιοχές σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη δεν είναι αυταπόδεικτο. Είναι όμως σαφές και γίνεται δεκτό από όλους τους διάδικους ότι οι «ισχύουσες διατάξεις» που αναφέρονται στον τίτλο του τετραγωνιδίου 11 είναι οι διατάξεις του κανονισμού 355/79, ο οποίος ορίζει στο άρθρο 9, παράγραφος 1, στοι-

χείο γ), περίπτωση i), ότι η περιγραφή επί των επίσημων εγγράφων (περιλαμβανομένων των συνοδευτικών εγγράφων δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο 6), του ίδιου κανονισμού), όσον αφορά την αποστολή οίνου από ένα κράτος μέλος σε άλλο, περιλαμβάνει το όνομα του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου τρυγήθηκαν τα σταφύλια και έγινε η οινοποίηση. Η λέξη «Ιταλία» συνεπώς έπρεπε να αναγράφεται στο τετραγωνίδιο αριθ. 11 των εντύπων VA 1 που συνοδεύουν τον οίνο που εξάγεται από την Ιταλία στη Γαλλία.

Δεν έπεται, κατά τη γνώμη μου, ότι οι γαλλικές αρχές, κάτω από τις συνθήκες της υποθέσεως αυτής, είχαν δικαίωμα να στηριχτούν σε παραλείψεις συμπληρώσεως του τετραγωνιδίου αριθ. 11 έτσι ώστε να δεσμεύσουν στα σύνορα μεγάλες ποσότητες ιταλικού οίνου. Ούτε ήταν δικαιολογημένο, υπό τις συνθήκες αυτές, οι γαλλικές αρχές να ζητήσουν όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα. Είναι φανερό από τα αντίγραφα των εντύπων VA 1 που προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο ότι κατά την αμέσως προηγούμενη περίοδο από τα γεγονότα που προκάλεσαν τη διαφορά αυτή, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, ήταν πολύ συνηθισμένο να παραλείπεται από το τετραγωνίδιο αριθ. 11 το κράτος μέλος καταγωγής, για αμφότερες τις περιπτώσεις εξαγωγών από τη Γαλλία στην Ιταλία και από την Ιταλία στη Γαλλία και ότι η τακτική αυτή παραβλεπόταν από τις αρχές στα λιμάνια εισόδου σε αμφότερα τα κράτη μέλη. Αναμφίβολα, η πρακτική ήταν ότι οι τελωνειακές αρχές περιορίζονταν να εξετάζουν το έντυπο σαν σύνολο και ουσιαστικά να δέχονται, ακόμη και χωρίς να τηρείται αυστηρά το βάρος της αποδείξεως, ότι, αν το έντυπο ήταν γραμμένο στην ιταλική γλώσσα, αν είχε το όνομα ιταλού αποστολέα και μεταφορέα, αν ανέφερε την αμπελουργική ζώνη που περιλάμβανε την Ιταλία και σαν αρμόδιο οργανισμό το ιταλικό υπουργείο γεωργίας στη Ρώμη και αν το τελωνείο αφετηρίας ήταν σε ιταλική πόλη και εφόσον δεν υπήρχαν αντίθετες ενδείξεις, τότε ήταν οίνος Ιταλίας και αντίστοιχα το ίδιο για τη Γαλλία. Δεν υπήρξε κανένα στοιχείο οπουδήποτε που να υπαινίσσεται ότι κάποιος οίνος δεν ήταν ιταλικής καταγωγής έτσι ώστε να ανακύψει εύλογη υπόνοια.

Ένα κράτος μέλος που επιθυμεί να μεταβάλει το καθεστώς αυτό έχει τη δυνατότητα να κάνει χρήση του μηχανισμού που καθιερώνει ο κανονισμός 337/79, ο οποίος στο άρθρο 65 ορίζει ότι τά κράτη μέλη και η Επιτροπή ανακοινώνουν αμοιβαίως τα αναγκαία στοιχεία για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και στο άρθρο 66 συνιστά την επιτροπή διαχειρίσεως οίνων, αρμόδια για την επίλυση ζητημάτων που ανακύπτουν ύστερα από αίτηση του αντιπροσώπου κράτους μέλους. Οι διατάξεις αυτές συμπληρώνονται από τον κανονισμό 359/79 του Συμβουλίου, της 5ης Φεβρουαρίου 1979, περί αμέσου συνεργασίας των υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες από τα κράτη μέλη (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 237), ο οποίος στο άρθρο 8 ορίζει ότι οι εκπρόσωποι των κρατών μελών συνέρχονται κανονικά στο πλαίσιο της επιτροπής διαχειρίσεως οίνων για να συζητούν κάθε πρόβλημα σχετικό με τον ομοιόμορφο έλεγχο των κοινοτικών διατάξεων στον αμπελοοινικό τομέα. Σκοπός του μηχανισμού αυτού είναι η εξασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής των κοινοτικών διατάξεων στον αμπελοοινικό τομέα και συνεπώς η αποτροπή της εξαρθρώσεως του εμπορίου, που ήταν προβλεπόμενη συνέπεια των ενεργειών των γαλλικών αρχών.

Ευχερέστερα ακόμη, αν οι γαλλικές τελωνειακές αρχές επιθυμούσαν να μεταβάλουν μια πρακτική που φαίνεται να υφίσταται από πολύ καιρό, έπρεπε να είχαν προειδοποιήσει τις ιταλικές αρχές ότι, μετά την πάροδο του χρόνου που επαρκεί για να ειδοποιηθούν οι εξαγωγείς, θα επέμεναν σε αυστηρή συμμόρφωση προς τις επιταγές των κανονισμών και ότι διαφορετικά δεν θα επιτρεπόταν η είσοδος στη Γαλλία αποστολών φορτίων μη εμφιαλωμένου οίνου.

Εκτός από αυτό, παρόλο που οι ιταλικές αρχές σφάλλουν απόλυτα με το επιχείρημά τους ότι αν συμπληρώνεται ο κτηθείς αλκοολικός τίτλος (τετραγωνίδιο 12) τότε ο ολικός αλκοολικός τίτλος/πυκνότητα (τετραγωνίδιο 13) είναι ο ίδιος για τους ξηρούς οίνους έτσι ώστε είναι πλεονασμός η συμπλήρωση του τετραγωνίδιου 13, γίνεται αντιληπτό γιατί δεν συμπληρώθηκε το τετραγωνίδιο 13. Ομοίως, παρόλο που το αντίγραφο και το πρωτότυπο, αμφότερα, πρέπει να φέρουν την επίσημη σφραγίδα, δεν υπάρχει πράγματι λόγος για υπόνοια αν οι ιταλικές αρχές είναι σε θέση να επιβεβαιώσουν σύντομα ότι το πρωτότυπο είναι δεόντως σφραγισμένο.

Οι αιτήσεις των γαλλικών προς τις ιταλικές αρχές για παροχή στοιχείων σχετικά με τις αποστολές οίνου που φθάνουν στη Γαλλία, δεν είναι δυνατό, κατά την άποψή μου, να δικαιολογηθούν στην παρούσα υπόθεση βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 359/79 ούτε βάσει του κανονισμού 1714/81 της Επιτροπής, της 26ης Ιουνίου 1981 (ΕΕ L 170, 1981, σ. 28). Ο πρώτος από τους κανονισμούς αυτούς προβλέπει απευθείας συνεργασία ανάμεσα στις εθνικές αρχές σε ορισμένες περιπτώσεις, ιδίως όταν υπάρχει «αιτιολογημένη υπόνοια ότι το προϊόν αυτό δεν είναι σύμφωνο με τις αμπελοοινικές διατάξεις» ή «περίπτωση αμφιβολίας» για τα έγγραφα ή τις ενδείξεις στα βιβλία. Ο δεύτερος προβλέπει, ιδιαίτερα, μέσα ταχείας επικοινωνίας μεταξύ των εθνικών αρχών για να αποτρέπονται ή να αποκαλύπτονται παραβάσεις και για να επιβάλλονται κυρώσεις σε περίπτωση νοθείας. Οι γαλλικές αρχές αναζήτησαν έρεισμα στους δύο αυτούς κανονισμούς σε τηλετύπημα με ημερομηνία 14ης Αυγούστου 1981, με το οποίο ζητούσαν από τις ιταλικές αρχές να παράσχουν όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον προσδιορισμό της καταγωγής οίνου που αφίχθηκε στο λιμάνι του Sète με τέσσερα πλοία την προηγούμενη ημέρα. Ούτε το τηλετύπημα αυτό ούτε οιαδήποτε άλλη παρατήρηση προς το Δικαστήριο κάνουν μνεία υπάρξεως εύλογης υπόνοιας ότι το προϊόν δεν ήταν σύμφωνο με τις αμπελοοινικές κοινοτικές διατάξεις ή ότι υπήρχε «περίπτωση αμφιβολίας» για τα συνοδευτικά έγγραφα ή ότι υπήρχε λόγος υπόνοιας για παράβαση ή νοθεία. Το τηλετύπημα δεν αναφέρει ότι ο εξαγωγέας είχε παραλείψει να συμπληρώσει κανονικά το τετραγωνίδιο 11 του εντύπου VA 1· αλλά αν υποτεθεί ότι πράγματι συνέβη αυτό, η παράβαση αυτή, κατά την άποψή μου, δεν δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι υπήρχε αμφιβολία για τα έγγραφα και τις ενδείξεις στα βιβλία ενόψει των ειδικών συνθηκών στην υπόθεση αυτή και του γεγονότος ότι κατά το παρελθόν οι γαλλικές και οι ιταλικές αρχές παράβλεπαν τις ίδιες ακριβώς παραλείψεις.

Το κράτος μέλος που επιδιώκει να κάνει χρήση του μηχανισμού που έχει θεσπιστεί από τον κανονισμό 359/79 υπέχει υποχρέωση, νομίζω, να ενεργεί με εύλογη ταχύτητα. Δεν έχει δικαίωμα να κατακρατεί οίνους στο λιμάνι αφίξεως για παρατεταμένη περίοδο πριν αρχίσει την αναζήτηση πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού αυτού. Στην προ-

κειμένη υπόθεση, όμως, έχει αποδειχτεί ότι οι αιτήσεις που έστειλαν οι γαλλικές στις ιταλικές αρχές, τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο του 1981, για την επαλήθευση περισσοτέρων από 2 200 εντύπων VA 1, αφορούσαν οίνους που είχαν αφιχθεί στα γαλλικά λιμάνια σε περίοδο αρκετών μηνών. Ορισμένες ποσότητες, όπως φαίνεται, είχαν φθάσει τον Ιανουάριο· άλλες αποστολές το Μάιο, Ιούνιο και Ιούλιο. Ο εκπρόσωπος της γαλλικής κυβερνήσεως ισχυρίστηκε ότι ορισμένες από αυτές τις αιτήσεις για πληροφορίες, αν και είχαν γίνει εκ των υστέρων, αφορούσαν «πολύ πιθανό» αποστολές οίνου που είχαν εκτελωνιστεί από τα γαλλικά τελωνεία, τουλάχιστον εν μέρει. Είναι φανερό, εντούτοις, ότι υπήρχαν επίσης περιπτώσεις όπου οίνος είχε κατακρατηθεί στο λιμάνι για σημαντικές περιόδους προτού ακόμη γίνει οιαδήποτε αίτηση για πληροφορίες. Ο εκπρόσωπος της γαλλικής κυβερνήσεως δεν απέκρουσε σοβαρά την περίπτωση αυτή. Οι απαντήσεις των ιταλικών αρχών στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου εδραιώνουν την άποψη αυτή. Επί πλέον, παρόλο που σε μερικές περιπτώσεις οι ιταλικές αρχές δράδυναν να απαντήσουν, δύσκολα αυτό μπορεί να επικριθεί ενόψει του πολύ μεγάλου αριθμού ερωτημάτων που διαβιβάστηκαν σε σχέση με αποστολές μη εμφιαλωμένου οίνου.

Επίσης, μόλις περατωθεί η επαλήθευση των εγγράφων και βρεθούν εντάξει, οι αρχές του κράτους εισαγωγής υπέχουν την υποχρέωση να εκτελωνίσουν πάραυτα τον οίνο. Στην υπόθεση αυτή, όμως, υπήρξαν περιπτώσεις που ο οίνος δεν εκτελωνίστηκε όταν έγινε η επαλήθευση αυτή. Για παράδειγμα, με τηλετύπημα της 20ής Αυγούστου 1981 οι γαλλικές αρχές αναζήτησαν ειδικά στοιχεία για ορισμένες αποστολές οίνου. Οι ιταλικές αρχές απάντησαν και χορήγησαν τις πληροφορίες αυτές με τηλετυπήματα της 25ης και 27ης Αυγούστου. Οι εν λόγω ποσότητες οίνου, όμως, δεν αποδεσμεύτηκαν παρά μόνο κάποια ημέρα του Οκτωβρίου αφού είχε ήδη επιτευχθεί η συμφωνία στην Πίζα.

Πρέπει, τελικά, να τονιστεί ότι ο κανονισμός 359/79, ο οποίος θεσπίζει τους κανόνες που διέπουν τη συνεργασία ανάμεσα στις εθνικές αρχές για να εξακριβωθεί αν συμφωνούν οι κοινοτικές με τις εθνικές διατάξεις στον αμπελοοινικό τομέα, βασίζεται στο άρθρο 64, παράγραφος 2, του κανονισμού 337/79, το οποίο παρέχει στο Συμβούλιο την εξουσία να θεσπίζει «μέτρα για να εξασφαλιστεί ομοιόμορφη εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων». Οι διατάξεις που περιέχονται στον κανονισμό 359/79 προορίζονται, συνεπώς, για ειδικό σκοπό και όχι για να ελέγχεται ο ρυθμός των εισαγωγών οίνου, ακόμη και όταν ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι ο ρυθμός είναι υπερβολικός. Δεν είναι δυνατό να αγνοηθεί στην πραγματικότητα το γεγονός ότι, κατά τους μήνες Αύγουστο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο 1981, ο μη εμφιαλωμένος ιταλικός οίνος εκτελωνιζόταν από τα γαλλικά τελωνεία με ρυθμό που αντιστοιχούσε σ' αυτόν που είχε προτείνει το Comité national με την απόφασή του της 20ής Ιουλίου 1981. Όπως απέδειξε κατά την προφορική διαδικασία ο εκπρόσωπος της Επιτροπής, οι ποσότητες που εκτελωνίστηκαν κατά τη διάρκεια των μηνών αυτών αντιστοιχούσαν περίπου στο απόθεμα που είχε εν τω μεταξύ συσσωρευτεί. Ούτε είναι δυνατό να αγνοηθεί επίσης το γεγονός ότι η γαλλική κυβέρνηση, στο τηλετύπημά της προς την Επιτροπή με ημερομηνία 2 Φεβρουαρίου 1982 ανέφερε ότι τα μέτρα που είχε τότε λάβει ήταν συνέπεια της ανησυχίας που είχε προκληθεί στη Νότια Γαλλία μετά από την απότομη άνοδο των εισαγωγών τον Ιανουάριο. Αποτέλεσμα των μέτρων αυτών σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε η γαλ-

λική κυβέρνηση, ήταν να μειωθεί πάλι ο όγκος του ιταλικού οίνου που είχε εκτελωνιστεί από τα γαλλικά τελωνεία στο επίπεδο περίπου που είχε προτείνει το Comité national. Συνεπώς, κι αν δεχόμουν ότι υπήρχαν σοβαροί λόγοι να γίνεται έλεγχος στα βυτία ορισμένων αποστολών κατά το πρώτο εξάμηνο του 1981, κι αν ακόμη οι εξαγωγείς δεν είχαν εντελώς συμμορφωθεί με τούς κανονισμούς, δεν θεωρώ ότι οι γαλλικές αρχές έχουν αποδείξει τους ισχυρισμούς τους ότι τα γεγονότα αυτά δικαιολογούν τα μέτρα που έλαβαν ή ότι, παρά τις καθυστερημένες απαντήσεις σε μερικά από τα ερωτήματα που υπέβαλαν στις ιταλικές αρχές, αυτές απέφυγαν να συνεργαστούν ή ότι αποδείχτηκε πράγματι νοθεία ή υπόνοια πως ο οίνος δεν ήταν της ποιότητας ή του τύπου ή της καταγωγής που έπρεπε να είναι. Το γεγονός ότι τα προβλήματα των γαλλικών αρχών με τους αμπελοκαλλιεργητές της Νότιας Γαλλίας συμπίπτουν με τα στοιχεία των τηλετυπημάτων της 2ας Φεβρουαρίου 1982, μεταξύ άλλων, νομίζω ότι οδηγεί αναπόφευκτα στο συμπέρασμα ότι οι γαλλικές αρχές για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα αυτά, πράγμα που είναι άλλωστε και κατανοητό, καθυστερούσαν ή κατακρατούσαν σημαντικές ποσότητες ιταλικού οίνου. Τα μέτρα που έλαβαν, όσον αφορά τη συνθήκη, ήταν δυσανάλογα και προκάλεσαν παράβαση του άρθρου 30.

Οι δυσχέρειες που αντιμετώπιζαν οι οινοπαραγωγοί στη Νότια Γαλλία με τις οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν τους πρώτους μήνες του 1981 και τον Ιανουάριο του 1982 δεν μπορούν να αγνοηθούν, όπως έχει παραδεχθεί ακόμη και η ίδια η γαλλική κυβέρνηση στο τηλετύπημά της προς τον αντιπρόεδρο της Επιτροπής στις 2 Φεβρουαρίου 1982. Δεδομένου όμως ότι υπάρχει κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς η επίλυση των ζητημάτων αυτών έπρεπε να είχε επιτευχθεί σε κοινοτικό επίπεδο.

Για τους λόγους αυτούς έχω τη γνώμη ότι πρέπει να γίνουν δεκτά τα αιτήματα της Επιτροπής και η γαλλική κυβέρνηση να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.